

N:o 50.

Af herr **Kinberg**, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension.

Enligt beslut vid 1889 års riksdag och kungl. kungörelsen den 29 november samma år äro tjänst innehafvare vid den lokala skogsförvaltningen, såsnart de uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjänstår, förpliktade att med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjänsten afgå, hvarvid dock förbehållits Kungl. Maj:t eller domänstyrelsen, där det tillkommer nämnda styrelse att afskedet utfärda, rättighet att på ansökning gifva tjänst innehafvare i händelse af sjuklighet eller försvagadt hälsotillstånd afsked vid uppnådda 60 lefnads- och 30 tjänstår.

Af dessa för skogsstaten nu gällande bestämmelser har i pensionskommitténs lagförslag upptagits endast den första delen; nämligen om afgång ur tjänsten med pension vid 65 lefnads- och 35 tjänstår, hvaremot dessa bestämmelsers senare, för uppehållande af skogspersonalens tjänstbarhet särdeles viktiga del, om afgång ur tjänsten med pension vid 60 års ålder i händelse af sjuklighet eller försvagadt hälsotillstånd, helt och hållet uteslutits. I sitt öfver nämnda lagförslag afgifna yttrande (sid. 68 af det propositionen bifogade protokoll öfver finansärenden) har domänstyrelsen framhållit, att sistberörda bestämmelse icke skulle utan stort men för skogsväsendet kunna undvaras och därför borde i blifvande pensionslag bibehållas. Och har statskontoret, under erinran att bestämmelsen tillkommit väsentligen af hänsyn till det allmännas intresse, jämväl förordat dess bibehållande. På sidan 70 af förenämnda propositionen bilagda protokoll läses följande uttalande af departementschefen: »Genom den framflyttning af pensionsåldern från 60 resp. 65

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 28 Häft. (N:o 50.) 1

år till 62 resp. 67 år, som skulle komma att äga rum enligt lagförslaget 5 §, har man sökt bereda staten en afsevärd lättnad i pensionsutgifterna. Ett sådant framskjutande af åldersgränsen torde dock icke kunna anses vara ur det allmännas synpunkt önskvärdt under annan förutsättning än den, att vederbörande tjänst innehafvare befinnes kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna staten intill dess den för pensionsrättens inträde fastställda högre lefnadsåldern blifvit uppnådd. Skulle så icke vara händelsen, har grunden för åldersgränsens framflyttning i själfva verket bortfallit; och utväg torde under sådana omständigheter böra beredas att ur tjänsten aflägsna tjänst innehafvare, som visat sig sakna de förutsättningar, utan hvilka ett kvarstannande i tjänst måste anses vara mera till skada än till gagn för det allmänna.»

Oaktadt denna för saken talande utredning och motivering har emellertid steget icke blifvit fullt uttaget i fråga om den ifrågavarande undantagsbestämmelsens bibehållande. Enligt lagförslaget 6 §, jämförd med innehållet i 7 §, har visserligen öfverlämnats åt Konungen, när tjänst innehafvare vid den lokala skogsförvaltningen befinnes af sjukdom eller minskad arbetsförmåga vara urståndsatt att på tillfredsställande sätt fullgöra sina åligganden, att förklara sådan tjänst innehafvare skyldig att från tjänsten afgå med pension. Men såsom villkor därför har uppställts, att lefnadsåldern skall vara minst 63 år.

Nu är förhållandet det, att skogspersonalen, och i all synnerhet den i de norra orterna anställda, i många fall ej kan hålla ut ens till det sextionde lefnadsåret i sin ansträngande och hälsopröfvande, med allehanda umbäranden och strapatser förenade tjänstgöring. I flere fall blir personalen redan dessförinnan af sjuklighet och minskad arbetsförmåga urståndsatt att fortsätta sin tjänstgöring. Denna kräver nämligen stor rörlighet, vigör och uthållighet. Men egenskaper eller färdigheter af denna art kunna helt naturligt under en sådan tjänstgöring som skogsstatens icke uppehållas eller underhållas lika länge som under en med gynnsammare lefnadsförhållanden förenad verksamhet. Erfarenheten har visat, att det är de med skogstjänstgöringen åtminstone i de norra orterna nästan oundvikliga krämpor och åkommor (reumatism m. m.) som göra personalen otjänstbar i förtid. Nedannämnda siffror, hämtade från officiella, i domänstyrelsen tillgängliga handlingar, torde närmare belysa nu anförda förhållande.

Af 107 kronojägare, som under senaste 14 år afgått, hafva 80 erhållit afsked med pension på allmänna indragningsstaten och 27 afidit vid en medelålder af 54 år. Af de 80 pensionerade hafva 29 (omkring

36 %) alltifrån en lefnadsålder af i medeltal 57 år åtnjutit intill afgång ur tjänsten permanent tjänstledighet på grund af styrkt sjuklighet eller så nedsatta kroppskrafter, att de ej kunnat fullgöra sina åligganden. Afskedet har beviljats vid 60 år, då antalet tjänstår det medgifvit. Af sistnämnda 29 kronojägare hafva 11 tjänstgjort i södra och mellersta delarna af landet och 18 i de nordliga. Under ofvannämnda tid afgångna jägmästare äro till antalet 57, af hvilka 38 erhållit afsked med pension från allmänna indragningsstaten och 19 afidit vid en medelålder af 53 år. Af de 38 pensionerade hafva 11 (omkring 29 %) i följd af sjuklighet erhållit afsked vid en medelålder af 61 år. I öfverjägmästaregraden hafva under samma tid 9 afgått, alla med pension på allmänna indragningsstaten. 4 af dessa (omkring 44 %) hafva af sjuklighet afgått vid en medelålder af 62 år. — Af de sålunda tidigare pensionerade jägmästare och öfverjägmästare hafva några under tiden närmast före afgången varit tjänstlediga i följd af sjuklighet.

Af det anförda torde framgå, att 1889 års undantagsbestämmelse om pensionsrätt och afgång ur skogsstatstjänst under vissa fall vid 60 års ålder är grundadt på ett verkligt behof och ej kan undvaras, utan att skogspersonalens tjänstbarhet väsentligt försvagas. Den kan ej heller uppvägas eller ersättas af bestämmelsen i 6 § c) i det föreliggande lagförslaget. På sätt domänstyrelsen påvisat, äro nämligen de till följd af strapatser under tjänstverksamheten i skog och mark ådragna åkomor merendels ej af den art, att de kunna af läkare hänföras till sjukdom, vanförhet eller lyte, ehuru de hindra en fortsatt sådan tjänstgöring. Någon afsevärd lättnad i pensionsutgifterna kan staten ej vinna genom pensionstidens framflyttande med tre år, ty då enligt 1889 års riksdagsbeslut och kungl. brefvet den 29 november samma år full kronojägareaflöning utbetalas till vikarie för kronojägare, som på grund af styrkt sjukdom erhåller tjänstledighet, komma statsverkets utgifter ej att ökas genom pensionering vid 60 års ålder af kronojägare, som till följd af oförmåga att uppehålla sina befattningar från dem afgå. Hvad jägmästare och öfverjägmästare beträffar, hvilkas antal är ringa i jämförelse med kronojägarnes, torde lättnaden i berörda afseende ej blifva afsevärd.

Enligt min uppfattning finnes således ej någon anledning att frångå den ifrågavarande, för skogsstaten gällande undantagsbestämmelsen, som äfven ur synpunkten af det allmännas intresse visat sig särdeles gagnelig; och anser jag därför, att densamma bör i lagförslaget inrymmas, hvilket lämpligen torde ske på det sätt, att det i tredje

raden af 6 §, nedifrån räknadt, förekommande ordet »sextiotre» utbytes mot »sextio».

På grund af hvad sålunda anförts, tillåter jag mig hemställa,

att Riksdagen för sin del ville besluta, att 6 § i det för Riksdagen framlagda förslag till lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension på det sätt ändras, att det i tredje raden af nämnda § förekommande ordet »sextiotre» utbytes mot »sextio».

Stockholm den 5 mars 1907.

Edvard Kinberg.